

Ordføreren: Det er vistnok en overmaade stor Gæde for en Løstseier at faae en Bold trukket over sin Eiendom, hvorigjennem han ikke kan komme, uden at han skal betale undertiden meget Betydeligt, for at faae sit Band afledet derigjennem. Majoriteten i Udvalget har derfor fundet, at der billigen kunde være en Forskiel mellem en saadan Boldret og den Ret, som Løstseieren har til at faae sit Band afledet gjennem sin Naboes Eiendom, om det ogsaa skal betales af Vedkommende, som faaer det afledet. Det kan derimod aldrig blive ham til en saadan Byrde eller Befostning, som naar han skal have Bandet gjennem Veien. Dertil kommer, at disse Bandledninger, som skulle sættes gjennem Veien, ofte burde have været der fra Begyndelsen af, men kun ved en Mangel paa Omsorg hos vedkommende Veivæsenesbestyrer ere blevne enten aldeles udeladte, eller ogsaa gjorte utilstrækkelige. Den Tilføielse, som man derfor har ønsket i § 19, gaar heller ikke ud paa, at man skal have det forøgede Bandløb uden Betaling gjennem Veien, men kun under særegne Omstændigheder, blandt hvilke kunde være den, at der fra Begyndelsen burde have været Bandløb, saa at der altsaa var skeet en Forsømmelse, og det er det, man troede at kunne overlade til Vandvæseneskommissionerne, som en upartisk Autoritet, at bedømme. Jeg tør jo forøvrigt ikke videre urgere det efter Ministerens bestemte Modstand. Hvad angaaer § 15, naar en æret Rigsdagsmand har meent, at den sidste Passus om, at Arbejdet under visse Omstændigheder vilde kunne udføres ved Naturalarbejde, at det i Tilighed med, hvad der skeer ved Paragraphen om de større Bandløb, ogsaa kunde skee her, er det vel bekjendt, at Forholdene ere ganske andre ved de større end ved de mindre Bandløb. Ved de større Bandløb maa Arbejdet altid være af den Betydning, at man maa kunne hidkalde Folk, om ikke af sine egne, saa dog fremmede. Vi see jo allevegne hos os ved større Arbejder, som vi have ladet udføre, hvilke i de senere Aar ikke have været ubetydelige, at naar vi ikke have kunnet nære os med egne Folk, ja, saa have vi maattet tage Fremmede, Udlændinge; men derimod ved et ubetydeligere Arbejde, ved en Grøft i et Sogn, der maastee

har en meget lille Betydning, der kan der ikke være Tale om at søge Tilflugt til Fremmede, og naar der ingen Arbejdere ere i Nærheden, saa er der ikke Andet tilbage, end at man forpligter den til at udføre Arbejdet, som ellers skulde betales det med Penge.

Lehmann: Jeg skal til, hvad den ærede Minister har anført med Hensyn til Veiene, kun gjøre opmærksom paa, at, hvis det Tilfælde skulde indtræffe, som min ærede Sidesmand paapegede, at der aldeles skulde mangle Bandløb, da kan man være vis paa, at Veien selv er af en saadan Besskaffenhed, at det at anlægge en Grøft eller en Steenkiste eller at lægge Drainingsrør under samme, ikke vil medføre synderlig anden Befostning end paa en Mark, hvorimod der ved et kunstigt Veianlæg vil paabyrdes Veivæsenet en alvorlig Udgift. Det er ved enhver saadan Grundforbedring en almindelig Regel, at der endogsaam med en overordentlig stor Liberalitet ved det første Anlæg anbringes de Overtjorseler og Steenkister, som Grundeterne ønske; — Enhver, der har besøgt Veiene, vil see, at der er anlagt langt flere, end der behøves, som altsaa ere til Anytte; — men efterat Veien er istandsat, kan det selvfølgelig ikke paabyrdes Veivæsenet at omgjøre Arbejdet i en enkelt privat Mands Interesse, uden i alt Fald paa dennes Regning. Jeg er fuldkommen enig i, at Veivæsenet ikke bør kunne afvise Fordringer i denne Henseende; det maa finde sig i, at det gjøres paa Vedkommendes Regning, men en Foranstaltning, som udelukkende gjøres i en enkelt privat Mands Interesse, skal ikke bæres af det Offentlige. Jeg skal her til endnu gjøre opmærksom paa, at ved saadanne Veie vil der, hvor der virkelig er Bandløb, aldrig mangle Steenkister. Spørgsmaalet vil i Almindelighed — og af det Slags har jeg i min Praxis havt ikke saa — være dette, at Dydden af Steenkisterne, som med alle Parters Samtykke, navnlig endog efter Grundeternes egen Paaviltsning, befandtes at være den rette og ønskelige ifølge det Afledningsystem, som i sin Tid fulgtes, den ønsker han nu ifølge en lagt Drainingsplan at gjøre dybere; men at den Grøft, der er ud-